

ÁRSSKÝRSLA BYGGÐASAFNS VESTFJARÐA

2010

Starfsemi sumarsins 2011

Safnið opnaði fyrir almenning um miðjan maí. Opnunartími þess var frá kl. 9-6 alla daga allt fram til 15 september, og er það töluverð lenging opnunartíma frá síðasta ári. Sýningin í Turnhúsinu var óbreytt frá fyrra ári, nema lítils háttar breytingar höfðu verið gerðar til hagræðingar. Á loftinu var sýningin „Betri er bjallan slitin en hvönnin bitin“ eins og árið áður. Sú sýning er tileinkuð ýmsum hlunnindum til lands og sjávar. Hún er á þremur tungumálum, auk íslensku er hún á ensku og þýsku.

Aðgangseyrir að safninu hækkaði frá síðasta ári. Nú er hann sem hér segir:

áður/nú

Fullorðnir: 500/550.

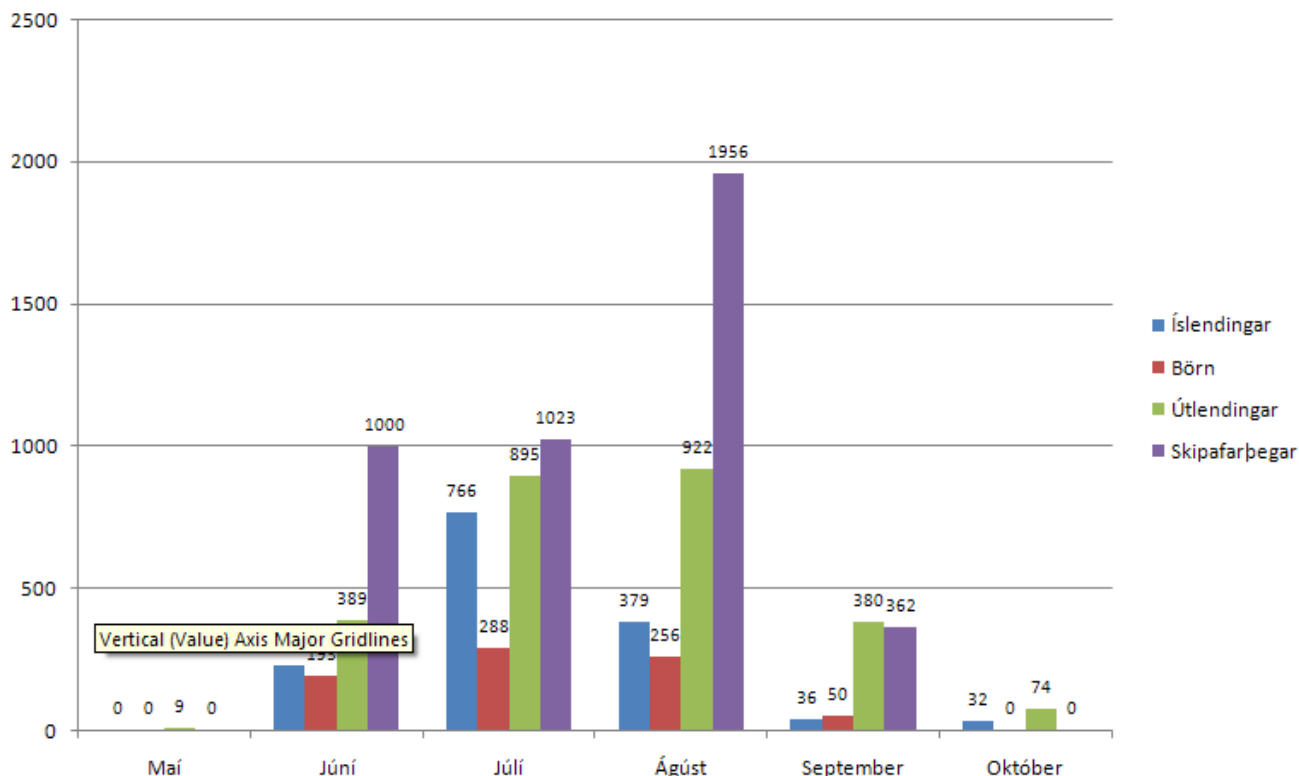
Eldri borgarar: 350/450.

Verð til Vesturferða: 350/405

Sumarstarfsmenn safnsins voru 4. Það voru Andri Pétur Þrastarson, Gunnar Jónsson, Rannveig Jónsdóttir, og Valdimar Olgeirsson.

Að vanda var þurrkaður saltfiskur á reit safnsins. Þó var þurrkunin í sumar með minna móti vegna þess hve dýr fiskurinn er orðinn. Aðeins var þurrkað eitt holl af fiski, eða um 500 kg. Þetta er þó nauðsynlegur þáttur í starfsemi safnsins, og má alls ekki leggjast af.

Húsunum í Neðstakaupstað fjölgaði um eitt, á Hnífsdalsvegi var unnið að skeringum og kom þá í ljós að einn hjallur sem þar var í hlíðinni reyndist vera fyrir, og tók Vegagerðin það að sér að fjarlægja hann í heilu lagi, og koma honum fyrir niðri í Neðstakaupstað. Þar var hann settur niður á kambinum fyrir framan Faktorshúsið, og festur tryggilega. Þetta er lítill timburhjallur, klæddur með vírneti og í honum er geymsluloft. Nokkrar lagfæringar þurfti að gera á honum og sá Magnús Alfreðsson um þær með hjálp starfsmanna safnsins. Stefnt er að því að hjallurinn gegni hlutverki í safnastarfinu, og þar verði alltaf fiskur til herslu, og hafa margir aðilar sýnt áhuga á því að útvega fisk til þess. Þegar er búið að herða í honum í vetur og tókst það vel.

Líkt og síðastliðið ár var ákveðið að setja auglýsingaveifur á ljósastaurana sem liggja að viðlegukanti skemmtiferðaskipanna, og var það gert með leyfi Orkubús Vestfjarða. Það gafst vel í fyrra og skilaði verulega aukinni lausatraffík gesta af skipunum inn á safnið.

Byggðasafnið lét fyrir mörgum árum sauma fána eftir gamalli fyrirmynd, þ.e. saltfiskfána, fálkafána og hvítbláinn. Þeir fána eru úr sér gengnir fyrir nokkru, og var því ákveðið að láta sauma nýja. Fánasaumastofan á Hofsósi saumaði Hvítbláinn, og Jóhanna Aðalsteinsdóttir saumakona hér á Ísafirði tók að sér að sauma fálka og þorskafánann. Var þessum fánum flaggað í hvert sinn er skemmtiferðaskip komu á Ísafjörð í sumar, Þorskafánanum á Turnhúsinu, Fálkafánanum á Tjöruhúsinu og Hvítbláanum á Krambúðinni. Auk þess var íslenski fáninn alltaf dreginn að húni í Faktorshúsinu þannig að í Neðstakaupstað var sannkölluð fánaborg þessa daga.

Gestafjöldi ársins 2010 var um 9400, og að vanda voru það eins og fyrr gestir úr skipulögðum ferðum skemmtiferðaskipanna sem voru tæpur helmingur af gestum safnsins. Auk þess má reikna með að stór hluti útlendinga sé lausatraffík úr skipunum. Það er því dagljóst að koma skemmtiferðaskipanna til Ísafjarðar er gríðarlega þýðingarmikil fyrir Byggðasafnið. Nú stefnir í metfjölda þeirra næsta sumar og eru nú þegar 35 skip búin að boða komu sína.

Það vekur athygli að einungis rúm 20% gesta safnsins eru Íslendingar.

Safnbúð safnsins er ekki mikill póstur í rekstri þess. Er það fyrst og fremst vegna plássleysis í húsinu, en ýmis vandkvæði eru á að koma rýmilegri búð fyrir þar. Þó er verið að reyna að finna lausn á því, því góð safnbúð getur skilað góðum tekjum. Helst hafa verið sel d póstkort og myndin Ísland þúsund ár.

Saltfiskveisla.

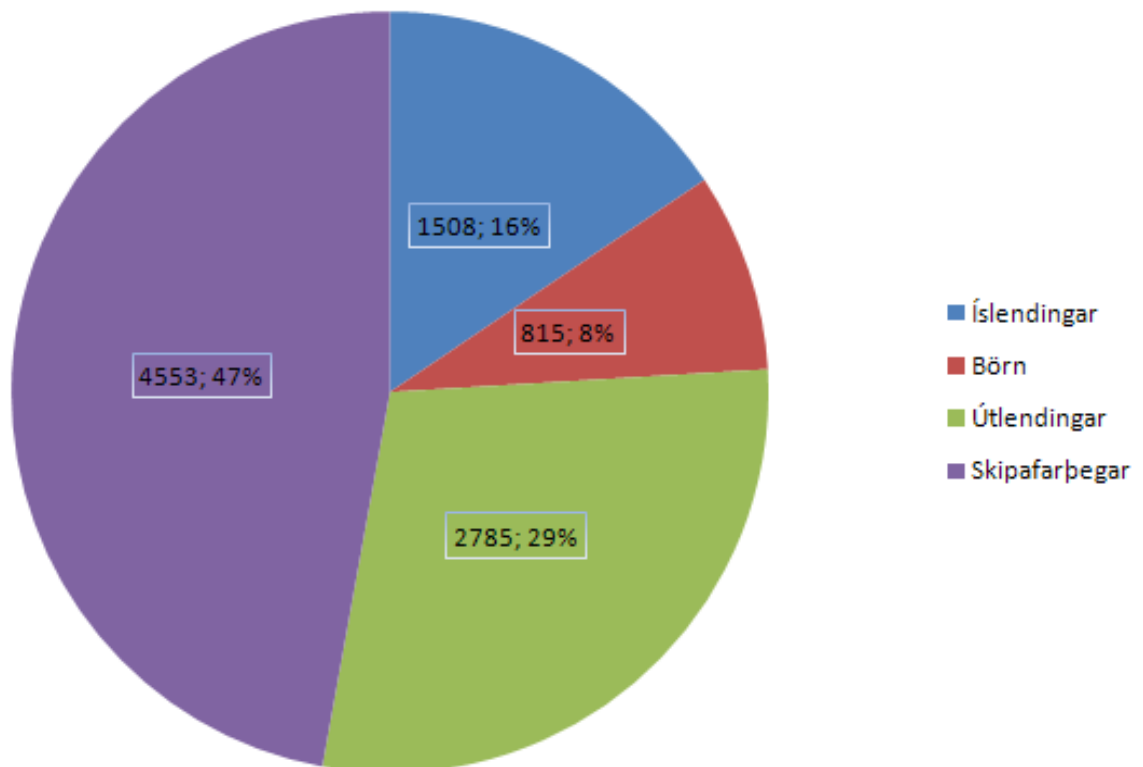
Saltfiskveisla safnsins féll niður í ár vegna óviðráðanlegra orsaka.

Bátar safnsins.

Á árinu bættust 3 bátar í bátafloata safnsins. Það voru Rán ÍS, sem er tveggja tonna trilla, smíðuð af Jakobi Falssyni árið 1955. Hún er sérstök að því leyti að hún er með sk. hleradekk, þ.e. hægt var að loka henni alveg með því að setja hlera yfir lestarlúguna, og var hún þá lokuð alveg framúr. Rán er farin yfir á Þingeyri til viðgerðar hjá Valdimar Elíassyni.

Þeir bræður Sverrir, og Gísli Jón Hermannssynir frá Svalbarði í Ögurvík, gáfu safninu trilluna Hermóð ÍS 482. Hermóður er smíðaður af Fal Jakobssyni árið 1928, úr eik og furu og er rúmar 4 brl. Hermóður er í góðu ásigkomulagi og hefur verið hafður á sjó undanfarin ár og verið róið til fiskjar. Gerður var afnotasamningur við fyrrv. eigendur sem kveður á um að þeir hafi heimild til að nota bátinn gegn því að þeir sinni ýmsu viðkomandi honum, sjósetningu, og ýmiskonar viðhaldi.

Þriðji báturinn sem safnið eignaðist var Bátalónsbáturinn Magnús KE 46 (gamli Gunnar Sigurðsson ÍS 13). Gunnar er 10 tonna súðbyrðingur smíðaður í Hafnarfirði árið 1975 og er einn mjög fárra báta af þessari gerð sem er enn til óbreyttur. Hann hefur verið á sjó fram að þessu, en var tekinn upp s.l. vor. Þá lá fyrir að skipta þyrfti um saum í honum. Eigendur bátsins ákváðu að gefa Byggðasafninu bátinn, og fylgja honum ýmis tæki og búnaður, sem greiða þurfti fyrir 500.000. Varðskipið Týr flutti bátinn vestur endurgjaldslaust. Eftir að hann kom vestur var farið í að skipta um saum og var vélin tekin upp úr

bátnum og yfirfarin. Lokafrágangur fer svo fram í vor, og verður hann þá sjósettur á ný.

Af öðrum bátum safnsins er það að fréttu að María Júlía er staðsett á Þingeyri. Þar hefur verið unnið að því að rífa niður það sem ónýtt er og eins að þurrka skipið að innan. Það var orðið mjög blautt og allmikill saggi kominn undir þiljur. Frá Danmörku fengust upprunalegar teikningar að skipinu, og verður stuðst við þær við viðgerðina. Engir fjármunir eru nú eftir til viðgerðar á Maríu Júlíu. Rætt var við Atvinnuþróunarfélag Vestfjarða um að gera rekstraráætlun fyrir skipið. Var sú vinna við það að hefjast þegar breytingar urðu á mannahaldi þar og sá sem ætlaði að gera áætlunina hætti störfum.

Vinna við Jóhönnu hefur verið frekar lítil, þó hófst vinna við hana nú í haust. Hún er inni á verkstæði hjá Magnúsi Alfreðssyni. Staðan við hana er þannig að búið er að byrða bátinn alveg. Það sem liggur fyrir næst er að setja böndin í hana og dekkið. Vonandi kemst hún á góðan reksþöl í vetur.

Þór sem er í eigu Þjóðminjasafnsins var settur á flot og hann látinn liggja við legufæri í nokkra daga til þéttingar. Var honum róið aðeins um Pollinn á góðviðrisdegi, og voru það menn frá Sæfara og Byggðasafninu sem stóðu að því. Jón Guðbjartsson tók að sér að sauma á hann segl, sem væntanlega verður tilbúið næsta sumar, og verður honum þá siglt á ný.

Gestur var á floti eins og vanalega í, og fékk lægi við Edinborgarbryggju. Heldur lítið var um siglingar með fólk, og má að mestu leyti skrifa það á lélega markaðssetningu. Ein ferð var farin inn í Vigur, þar var verið að sjósetja Vigur Breið eftir viðamikla viðgerð og var ákveðið að leyfa þeim vinunum að hittast á ný og rifja upp gömul kynni. Gestur tók Breið í tog, fullan af fólk í stað kinda og sigldu þeir um góða stund.

Ekki var lokið við Sædís á árinu, það sem helst strandar á þar eru vélamálin. Þó eru líkindi til að búið sé að finna vél sem gæti hentað. Sú er í eigu Vélsmiðjunnar Þryms, og hefur Pétur Jónasson verið beðinn að vinna að því að koma henni í stand. Til stendur að taka Sædís upp í vor og gera það sem gera þarf til að ljúka við þetta verk. Áhugasamir menn settu sig í samband við safnið í fyrra og sögðust hafa hugmyndir um útgerð á Sædís til sjóstangveiða og sögðu hana henta afar vel í það sem þeir höfðu í huga.

Arfur Hjálmars R. Bárðarsonar

Vinna hélt áfram við skipti á dánarbúi Hjálmars R. Bárðarsonar. Þau skipti eru langt komin, búið er að ganga frá og selja allt lausafé sem var í eigu þeirra hjóna, húsgögn, málverk, skrautmuni og þ.h. Það eina sem eftir er, eru bækur úr einkasafni Hjálmars og bókalagerinn. Í upphafi stóð til að selja bókalagerinn hæstþjóðanda, en þegar tilboð höfðu skilað sér voru þau öll svo lág að ákveðið var að skipta lagernum á milli erfingja í réttum hlutföllum. Í hlut Byggðasafns Vestfjarða komu rúmlega 2200 bækur. Mjög líklega

er hægt að selja þessar bækur í safnbúðinni, þær eru sumar einnig á erlendum tungumálum, ensku og þýsku aðallega.

Búið er að greiða út til Byggðasafns Vestfjarða um 18 millj. af þeim arfi er kom í hlut þess. Erfingjar ákváðu sameiginlega að íbúðarhúsið skyldi ekki selt strax, heldur skyldi beðið átekta og athugað hvort ekki skapaðist tækifæri síðar til að fá sem allra mest út úr því. Húsið sjálft er mjög illa farið, en aðalverðmætin liggja í lóðinni, jafnvel væri hægt að skipta henni upp í fleiri hluta og margfalda þannig verðmæti hennar. Ákveðið var að skiptaráðandi, Logi Egilsson skyldi ráðinn áfram og hann skyldi gæta hagsmuna erfingja áfram og vera ráðgefandi um þessi mál. Laun hans yrðu greidd sameiginlega af erfingjum í hlutfalli við arfhluta eins og verið hefur undanfarið.

Bárðarslippur í Neðstakaupstað

Bárðarslippur fékk nokkra andlitslyftingu á árinu. Spilhús slippins var endurnýjað, þ.e.grind endurnýjuð eftir þörfum, og sett ný klæðning á húsið. Steyptir voru sökklar undir húsið þar sem þeir voru orðnir lélegir, og endurnýjaðir gluggar. Einnig var skipt um bárujárn á þaki skúrsins.

5 sinnum voru teknir upp bátar í slippinn á árinu, voru það Sæbjörn ÍS (2svar), Veiga ÍS, Páll Helgi ÍS, og Ramóna ÍS,

Tækniþjónusta Vestfjarða er að vinna útboðsgögn vegna viðgerðar á dráttarsleðanum sem á að fara fram sumarið 2011. Verður sú viðgerð fjármögnuð með arfi Hjálmars Bárðarsonar.

Styrkir

Byggðasafnið fékk styrki til uppbyggingar á bátum frá Fjárlaganefnd kr. 3.500.000. Líkt og fyrri ár voru þeir ekki eyrnamerkir hverjum bát fyrir sig, heldur skilgreindir til bátaviðgerða. Var styrkjunum jafnað niður á þá báta sem verið er að vinna við.

Frá Safnaráði fékkst rekstrarstyrkur að upphæð kr 1.500.000 og verkefnastyrkur kr 600.000 til viðgerðar á Bárðarslipp.

Samvinna við önnur söfn

Forstöðumaður Melrakkaseturs Íslands í Súðavík, Ester Rut Unnsteinsdóttir líffræðingur, fór þess á leit við Byggðasafnið að það yrði setrinu innan handar með útvegum gripa á sýningu setursins í Eyrardalsbænum í Súðavík. Þar opnaði Melrakkasetrið sýningu vorið 2010. Byggðasafnið lánaði nokkra gripi á sýninguna.

Árið 2011 eru 200 ár liðin frá fæðingu Jóns Sigurðssonar. Í tilefni af því verður sett upp sýning í samstarfi við Sjóminjasafnið Víkina í Reykjavík, sem byggð verður á bókinni Lítil fiskibók, eftir Jón Sigurðsson. Sýning verður sett upp á Byggðasafni Vestfjarða, og einnig í Sjóminjasafninu Víkinni. Síðan er reiknað með að söfnin geti skipst á sýningum.

Ný aðföng

Ekki barst mikið af gripum á árinu. Það sem bar þó hæst var að safninu áskotnaðist 10 tonna bátalónsbátur, gamli Gunnar Sigurðsson ÍS 13, og í haust fóru fram saumskipti í honum ásamt fleiri lagfæringum.

Ýmsir munir úr dánarbúi Jennýar Rögnvaldsdóttur voru gefnir safninu s.s. hármýndir eftir Karitas Hafliðadóttur o.fl.

Auk þess voru ýmsir sem gáfu smærri muni.